

Barbara Švagelj

ORNITOLOŠKO SREČANJE NA KROGU

Na rednem občnem zboru Ornitološkega društva Ixobrychus so se v sredi septembra 1995 vnovič zbrali raziskovalci in ljubitelji ptic in širše narave na Sv. Onofriju nad Sečovljami (Krog). Čudoviti ambient ob konjušnici in zgledno gostoljubje prijateljev Miloša in Lili sta privabila pol stotnije obiskovalcev, ki so si, po programu na vabilu sodeč, obetali doživetje zanimivega in poučnega vikenda. Po dobrodošlici predsednika društva Tihomirja Makovca se je pričel uradni del, v katerem so ornitologi predstavili, kaj vse so v društvu postorili v preteklem letu. V prvi vrsti so omenili strokovno delo, ki se je pokazalo v obliki člankov v tovrstnih revijah. Gre za raziskavo o beločelem deževniku na slovenski obali, detajlni inventar vseh mokrišč na Jadranu ter seznam razširjenosti ujed in sov Slovenske Istre, ki so izšli v reviji Annales, in pa zbrane obširne podatke o dosedaj manj znanih vrstah na slovenski obali v društveni publikaciji Falco. Ob tem je neizogibno omeniti novo številko te revije, ki je izšla leta 1995 in pomeni pravi skok v kvaliteti, tako oblikovno kot vsebinsko, in bo gotovo obogatila naravoslovni medijski prostor pri nas.

Prispevek k nekoliko bolj ekološkemu in naravovarstveno ozaveščenemu turizmu je dal Lovrenc Lipej s pomočjo Tihomirja Makovca in Slavka Polaka; izdelal je obsežno ornitološko študijo o pticah hotelskega kompleksa v Luciji. Nekateri člani društva so sodelovali tudi na mednarodnih simpozijih v Algheru na Sardiniji, v Barceloni in v Tuniziji.

Na področju naravovarstva so še vedno na prvem mestu prizadevanja za temeljito zaščito Sečovljskih solin. Tako so dosegli prepoved vseh posegov v prostor v predgnezditvenem in gnezditvenem obdobju (od aprila do avgusta), v sodelovanju z Drogo iz Portoroža pa so postavili opozorilne table in kamnite ovire, ki preprečujejo dostop motornih vozil na zaščiteni območje. Dvodnevni izlet s konji po porečju Dragonje, ki so ga organizirali skupaj z drugimi, ki jim za ta naravni biser ni vseeno, je imel velik odmev v javnosti. To je bil tudi prvotni cilj te akcije, saj so med ljudmi hoteli predvsem zbuditi zavest o pomembnosti tega in drugih naravnih zakladov Slovenske Istre.

Pri popularizaciji ornitologije in naravovarstva se je še posebej izkazal Iztok Škornik z dvema filmskima prispevkoma o otoku Kiosu, ki smo si jih lahko ogledali na koprski televiziji. Tudi sicer so člani društva nekajkrat sodelovali pri raznih prispevkih o Sečovljskih solinah in v dokumentarnem filmu Ujeta modrina. Organizirali so tudi mnoge ekskurzije v Sečovljske soline, na Kraški rob in v izlivna področja reke Soče v Italiji, na katerih so osnovnošolskim in srednješolskim učiteljem ter ameriškim in nemškim ornitologom predstavili ornitofavno in

naravne značilnosti tega območja. Omenjena naravovarstvena dejavnost obalnih ornitologov je še toliko bolj pomembna, saj so, kot kaže, povsem resno vzeli evropsko leto varstva narave.

Zgledno sodelovanje v gibanju Znanost mladini je morda od vsega tega najpomembnejše, saj je prav vzgoja mladih ornitologov in naravovarstvenikov ena od najpomembnejših nalog Ornitološkega društva. V letu 1995 so razpisali 5 nalog, 4 od teh pa so uresničili. S temi nalogami so sodelovali na lokalnem tekmovanju v Kopru, z eno od njih, ki je obravnavala prezimovanje ptic v Strunjanski laguni, pa so na tekmovanju tudi zmagali.

Kaj pa bodo v društvu počeli v bodoče? Največji poudarek bodo ornitologi še naprej dajali edini Ramsarski lokaliteti v Sloveniji, Sečovljskim solinam. Postavili bodo preostale opozorilne table v kritičnih predelih solin. V gnezditvenem obdobju naslednjega leta bodo nadaljevali z monitoringom in natančno topografijo najpomembnejših gnezdišč, s katerimi bodo dobili ustrezne trdne argumente pri predlogih za ustanovitev novih rezervatov in primerne varstvenega režima za ptice Sečovljskih solin.

Največ energije bodo vložili v jubilejno deseto številko društvene publikacije Falco, čaka pa jih tudi še posebej prijetno opravilo - odprtje društvenih prostorov Kopru, ki sta jim jih prijazno odstopila g. Andreja Bogataj in Društvo proti mučenju živali iz Kopra. Organizacija mednarodnega posveta o severnojadranskih mokriščih, ki je v letu 1995 ni uspelo uresničiti, bo v novem letu ena od prioritarnih nalog. Gre predvsem za vprašanje smiselnega gospodarjenja s solinami v luči zaščite pred naraščajočimi človeškimi interesi. Sprožiti nameravajo tudi akcijo kartiranja ornitofavne Slovenske Istre v kvadrantih 5x5 km; koordinator akcije bo Miran Gjerkeš. Svoje poslanstvo bodo nadaljevali s sodelovanjem v gibanju Znanost mladini z nalogami s področja ornitologije in varstva narave, z upanjem, da pridobijo nekaj novih, mladih moči.

Uradni del rednega občnega zbora je zaključila po-

delitev priznanj Ornitološkega društva *Ixobrychus* članom in drugim ljubiteljem narave, ki so se v letu 1995 še posebej izkazali s svojim delom. Simbolične nagrade so prejeli Jana Crnošija, prof. Luisa Angelini Ličen, Borut Mozetič in Iztok Geister. Jana Crnošija se je posebej izkazala kot mentorica pri raziskovalnih nalogah gibanja Znanost mladini na piranski gimnaziji. Njena požrtvovalnost in delavnost sta v veliki meri pripomogli, da so naloge njenih dijakov dosegle tako dobre rezultate. Prof. Luisa Angelini Ličen poučuje biologijo na koprski gimnaziji z italijanskim učnim jezikom in svoje učence v okviru biološkega krožka že od nekdaj navdušuje za naravo. Seveda sodelujejo tudi v gibanju Znanost mladini, kjer dosegajo lepe rezultate. Ime Boruta Mozetiča je tesno povezano s Škocjanskim zatokom, saj si že nekaj let z vizionarsko vztrajnostjo prizadeva za njegovo učinkovito zaščito. Kljub vsem mogočim oviram, ki mu jih na tej poti postavljajo razni lobiji in pomanjkljiva naravovarstvena zakonodaja, zagnano vztraja kot koordinator projekta Ohranitev in renaturacija Škocjanskega zatoka in vzbuja upanje, da se bo že odpisani zatok le ohranil. Iztok Geister je eden najbolj plodnih slovenskih naravovarstvenih publicistov, ki je pred kratkim zaključil tudi dolgoletni projekt kartiranja slovenske ornitofavne in ga strnil v Slovenski ornitološki atlas. Nedavno tega je objavil tudi zbirko svojih esejev Zgovori narave. Njegova kritična misel in poetična navdihnjenost sta marsikomu odprla oči in odstranila tenčico tisočerih skrivnosti matere Narave.

Formalnemu delu srečanja je sledilo izredno zanimivo predavanje prof. dr. Toneta Wrabra, ki je spregovoril o vrstah čapljevcev iz rodu *Erodium*, ki so sorodniki krvomočnic. Solinariji so plodiče te, domači stroki tedaj neznane, rastline uporabljali kot priročen barometer z imenom "pajeta" - slamica. Ta slamica se je glede na količino vlage v zraku ob različnem vremenu različno upogibala in kazala na vreme. Borut Rubinič je udeležence srečanja popeljal v izraelske puščave in prikazal slikoviti ptičji svet. Popolno nasprotje je bilo predavanje G. Beltram, ki nam je prikazala edinstveni svet mokrišč. Ustavila se je tudi pri Sečoveljskih solinah in pobljže orisala ekološki pomen teh ekosistemov. Naslednjega dne so se udeleženci srečanja odpravili na izlet po zgornjem toku Dragonje.

Janja Kogovšek

MEDNARODNI SIMPOZIJ "KARST WATERS AND ENVIRONMENTAL IMPACTS"

V času od 10. do 20. septembra 1995 sem se udeležila mednarodnega simpozija Karst Waters and Environmental Impacts v kraju Beldibi pri Antalyi v Turčiji. Simpozij so podprla mednarodna združenja:

International Association of Hydrogeologist (IAH), International Association of Hydrological Sciences (IAHS), International Atomic Energy Agency (IAEA), UNESCO, United Nations Development Program (UNDP), United Nations Environmental Program (UNEP), United Nations Natural Resources and Environmental Planning and Management Branch (UNNREPMB) in U.S. National Committee for Scientific Hydrology (USNCSH). V organizacijskem in tehnično programskem komiteju pa so sodelovali priznani krasoslovci: M. Bakalowicz, W. Back, B. Beck, D. Ford, J. Gunn, S. Smart, H. Zojer in drugi. Simpozij je trajal pet dni. Prvi dan so bili po otvoritvi simpozija uvodni govori na temo simpozija, kjer so sodelovali priznani strokovnjaki s področja krasa in kraških voda s celega sveta: prof. Gültekin Günay iz Turčije, kot vodja in organizator simpozija, A. Ivan Johnson in John Moore iz Združenih držav Amerike, prof. Yuan Daoxian iz Kitajske, prof. Heinz Hötzl iz Nemčije, dr. Y. Yurtsever iz Avstrije in prof. Biondić iz Hrvatske. V naslednjih štirih dnevih se je zvrstilo prek 40 predavanj; vzporedno je bilo predstavljenih več kot 60 posterjev. Vseh udeležencev simpozija je bilo 154 iz 36 držav, in sicer: Alžirije, Avstralije, Avstrije, Azerbejdžana, Belgije, Bolgarije, Kanade, Hrvaške, Cipra, Egipta, Francije, Nemčije, Grčije, Madžarske, Irana, Irske, Izraela, Italije, Jordanije, Malte, Kitajske, Poljske, Romunije, Rusije, Slovaške, Slovenije, Južne Afrike, Španije, Švice, Tunizije, Turčije, Turkmenistana, Ukrajine, Združenega kraljestva, Združenih držav Amerike, Uzbekistana in Srbije.

Predavanja so bila razvrščena v več skupin, in sicer: vplivi na okolje in inženiring, raziskovalne metode, sledilne metode, hidrokemija, naravni izotopi v krasu, transportni procesi v krasu, modeliranje, kraška morfologija in paleookolje, regionalni kraški sistemi, kontrola onesnaževanja in zaščita kraških voda.

Poleg zanimivih rezultatov laboratorijskih raziskav, tako kinetike raztapljanja karbonatnih kamnin kot pretakanja voda in iskanja ustreznih modelov, so bile predstavljene tudi raziskave kraških terenov glede na zagotavljanje zadostnih količin kot tudi dobre kvalitete kraške vode kot vira pitne vode na različnih koncih našega planeta. Tako smo se seznanili tudi z najnovejšimi raziskavami na območju Sredozemlja, in sicer v Bolgariji, Hrvaški, Grčiji, Italiji in najboljširneje v Turčiji.

Predstavljene so bile tudi raziskave na slovenskem krasu. J. Urbanc, J. Pezdič in A. Juren so nazorno prikazali zadrževalne čase baznega toka Divjega jezera, Podroteje, Vipave in HUBLJA, kraških izvirov na obrobju Trnovsko-Banjške planote v Sloveniji. Rezultate večletnih raziskav prenosa onesnaženja s površja skozi 100 m debele apnenice v Postojnsko jamo je predstavila Janja Kogovšek. B. Reichert, H. Hötzl in P. Trimbom so podali mehanizem transporta v vadozni coni nad Črno jamo kot rezultat enega dela raziskav v okviru mednarodnega projekta 7. SWT (7. Symposium on Water Tracing), ki ga